

CRTA:

Регулаторно тело за електронске медије
Трг Николе Пашића 5
11000 Београд

Република Србија	
Регулаторно тело за електронске медије	
Београд	
Број:	591/2025
Датум:	07. 05. 2025

На основу члана 38. Закона о електронским медијама, подносим

ПРИЈАВУ

Против:

Назив пружаоца медијске услуге: Радио дифузно предузеће Б92 друштво са ограниченом одговорношћу, Београд

Назив медијске услуге (скраћено): ТВ Б92

Седиште и адреса: Аутопут за Загреб 22, Београд - Земун

Због:

- Повреде забране говора мржње,
- Повреде обавезе обезбеђивања истинитог, објективног и потпуног информисања,
- Повреде аутентичности,
- Повреде права друге стране,
- Повреде обавезе забране објављивања непотврђене и незваничне информације,
- Повреде забране објављивања програмских садржаја којима се повређује људско достојанство,
- Повреде забране злоупотребе лаковерности,
- Повреде достојанства личности и аутентичности личности,
- Повреде које се односе на коришћење видео снимка или фотографије.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I

Дана 5. априла 2025. године непосредно након своје централне информативне емисије „Централне вести“ пружалац медијске услуге је у свом телевизијском програму који се емитује под скраћеним идентификационим знаком „ТВ Б92“ приказао програмски садржај – најављен као филм “Зло доба” Центра за друштвену стабилност . Филм је приказан у следећем термину:

- 5. април 2025. године, и то од 16:32 до 17:15 часова, а непосредно након централне информативне емисије „Централне вести“ приказаној у термину од 16:00 до 16:30.

CRTA:

Пружалац медијске услуге је приказивањем наведеног филма повредио:

- Одредбе Закона о електронским медијима („Службени гласник РС”, бр. 92/2023) и то: обавезу поштовања људских права из чл. 70; забрану говора мржње из чл. 71; забрану објављивања појединих програмских садржаја из чл. 72; као и
- Одредбе Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 43/2024) и то: обавезу поштовања људских права из чл. 2; обавезу обезбеђивања истинитог, објективног информисања и истинитог и објективног представљања чињеница и догађаја из чл. 4; обавезу истинитости и потпуности информација и веродостојности и разноликости мишљења и извора као и обавезу проверавања порекла, истинитости и потпуности информација из чл. 5; обавезу објективности информисања и обавезу да чињенично извештавање јавно одвоји од мишљења и коментара из чл. 7; обавезу поштовања правила друге стране из чл. 8; обавезу означавања непотврђених и незваничних информација из чл. 11; обавезе које се односе на коришћење видео снимка или фотографије из чл. 13; обавезу поштовања достојанства личности из чл. 20; забрану злоупотребе лаковерности из чл. 23; обавезу поштовања достојанства личности и аутентичности лица на које се односи објављена информација из чл. 26; забрану говора мржње из чл. 27.

II

Филм под називом “Зло доба”, започиње са објашњењем настанка кабловског оператера Serbia broadband (у даљем тексту: СББ), сателитске мреже Total TV и компаније United Grupe (у даљем тексту: Унитед група), у оквиру које послује United media (у даљем тексту: Унитед медиа). Наратор најпре објашњава власничке структуре ових компанија, наглашавајући да су под контролом бизнисмена Драгана Шолака, а затим развија наратив којим Шолака повезује са појединим политичким актерима на домаћој сцени и страним обавештајним службама.

Филм је структуриран око три кључна питања, која даље постављају основ за разраду главних тема филма.

Прво постављено питање је: „Како се врши медијска манипулација?“, а у одговору на ово питање, филм илуструје неколико конкретних случајева:

- Прво, приказује инцидент који се догодио на Правном факултету Универзитета у Београду, када је дошло до физичког напада на студенте.
- Потом обрађује „аферу звучни топ“, тврдећи да је медијска група Унитед медиа била одговорна за креирање наратива о наводној употреби недозвољених средстава од

CRTA:

стране власти, са циљем да се створи утисак хаоса и дискредитује државно руководство.

- Трећи пример односи се на хапшење групе активиста у Новом Саду, које филм представља као припаднике „терористичке групе“, чиме је, како се тврди, додатно подстакнута клима несигурности.

Поред ових примера, филм се осврће и на непотврђене наводе да је компанија Унифед медиа 2013. године избегла санкционисање од стране Канцеларије за заштиту конкуренције, наводно захваљујући интервенцији тадашњег премијера Ивице Дачића. Додатно се истиче да телевизијске станице Н1 и Нова С нису регистроване у Србији, те да због тога за свој садржај одговарају регулатору у чијем су регистру и заведене.

Друго питање које филм поставља је: „Ко су актери који врше медијску манипулацију?“ и у овом делу филма, наратор прецизно идентификује одређене личности из медијског и пословног света. Они су подељени у две категорије, прва су „извођачи радова који се налазе на самој сцени“ и друга категорија „она која режира и креира ситуацију и често се налази иза кулица“. Именовањем конкретних појединаца, филм настоји да персонализује наратив о медијској манипулацији, таргетирајући их и стављајући их у фокус као главне одговорне.

Треће и последње питање које филм разматра је: „Шта је циљ медијске манипулације?“ и као одговор, наратор објашњава да је крајњи циљ манипулације стварање друштвеног амбијента у којем би, кроз процесе криминализације и дехуманизације појединаца и институција, дошло до трајне дестабилизације земље. Посебно издвајајући два истраживачка портала, БИРН и КРИК, које се у филму означавају као главни носиоци ових процеса.

Цео филм „Зло доба“ се, уместо на пружању чињеничних информација и професионалној анализи медијског простора, заснива на једностраној интерпретацији догађаја, ширењу сумњи без доказа и подстицању неповерења у независне медије и истраживачко новинарство.

III

Кроз следеће наводе у филму дошло је до очигледних повреда Закона о електронским медијима, као и Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга:

“На основу сазнања до којих је дошао Центар за друштвену стабилност, Шолак од 1999. године до данас одржава интензивне контакте са британском обавештајном службом, што се посебно одражава на његово пословање, те можемо увидети да власништво над компанијом СББ, 2007. године преузима британски инвестициони фонд Mid Europa Partners.

CRTA:

Овај лондонски фонд је био полазна основа за формирање United media group, које је реализовано 2012. године.” [...]

“Први преломни у развоју компаније догодио се већ наредне године, приликом продаје њених удела за невероватних 1,1 милијарду долара, америчком инвестиционом фонду ККР, којим је управљао бивши директор ЦИА-е, генерал Дејвид Петреус.” [...]

“У датом контексту, октобра 2014. године, покренута је информативна и медијска платформа Н1, на подручју Србије, Босне и Херцеговине и Хрватске, као британски политички пројекат са интенцијом супротстављања медијском утицају Руске Федерације на Балкану. Окидач за ову одлуку представљао је почетак грађанског рата у Украјини и анексију Крима.” [...]

“Две водеће телевизије United групе настојале су, не само да у претходном периоду изазову насилне друштвене реакције грађанства, већ и да врше притисак и на друге медијске куће, попут медијског јавног сервиса Србије и Радио телевизије Војводине, кроз перманентни процес персоналног и професионалног таргетирања запоселних, Нова С и Н1 успели су да изазову унутрашње мини побуне против уређивашке политике јавног сервиса, уз образложење да не постоји баланс у извештавању.” [...]

“Главни протагонисти целокупне медијске драме подељени су у две групе: прву групу чини неколико извођача радова, који се налазе на самој сцени, односно на малим екранима; док је друга група она која режира и креира ситуацију и често се налази иза кулиса. Међу најистакнутијим представницима прве групе истичу се: - Жељко Вељковић, овај аутошовинистички новинар и бивши портпарол Покрета слободних грађана у својим јавним наступима, који настоје да садрже елементе ироније, заправо вређа и омаловажава сопствени народ, тако што за исти користи тремине геноцидни, ратно хушкачки и православолибани, настојећи да се докаже страним дипломатама и финансијерима, како би стекао репутацију већег католика од папе.

Заједно са Вељковићем, иронични трилинг водитеља дневника Нове С чине још Јелена Обућина и Горан Димитријевић, пионирски пар са Б92. Овај тандем, иако са истих полазних основа, заправо је имао различит развојни пут, који се од респектабилних и препознатљивих емисија и документарца на РТС и Првој ТВ, свео на карактеристичан и симплификован спикерски програм, који је додуше интересантан само још клинцима на Тик току.

Под маском објективног и непристрасног новинарства, дугогодишња репортерка телевизије Н1, Жаклина Таталовић, крајње тенденциозним и провокативним питањима настоји да игра улогу својеврсног фластера на конференцијама које одржава председник Републике Србије Александар Вучић. Дугогодишња пракса њеног извештавања показала је да циљ Таталовићеве није долажење до истине од вршилаца навиших државних функција, колико њихово избацивање из такта, а све са циљем стварања негативне медијске слике о државном

CRTA:

руководству. Овакав стил заправо помало и чуди, ако узмемо у обзир новинарске узоре, које је лично Жаклина Таталовић истакла као заслужне за њен новинарски успон. За разлику од њених горепомнутих колега, интересантна је чињеница да Жаклина Таталовић не поседује факултетску диплому новинарке, већ је морала да се задовољи само завршеном БК школом новинарства.

Терка много познатијег и по вредносним погледима на свет, дијаметрално супротстављеног оца Матије Бећковића, новинарка Оља Бећковић, своје име оставила је трајно уклесано у култну емисију “Утисак недеље” [...] симптоматично је да је Бећковић увек бирала телевизије са глобалистичком агендом, као место реализације свог пројекта. Њен вечито једностран избор гостију на теме које су обележиле недељу иза нас, највоље сведочи о вредносној слици коју Оља Бећковић покупава да наметне грађанима Србије.” [...]

Надаље се у филму наводи:

“Са друге стране, dream team иза завесе чине имена која до сада нису била позната широј јавности, али да бисмо то променили, применићемо принцип и крилатицу са друштвене мреже “Х” “учинимо их познатим”.

На првом месту имамо Томислава Чизмића, овај бивши председник Управног одбора словеначког Меркатора, постаје 23. извршни директор Telemach-а Словеније, која је један од оснивача Унитед групе. Чизмић је посегнуо за овим потезом када је хрватској обавештајној одао поверљиве тајне из пословања Меркатора у Словенији и Србији. Постоје и спекулације да је заједно са Иваном Симичем, бившим директором Пореске управе Србије и шефом Финансијске управе Словеније, учествовао у Шолаковој малверзацији у тој бившој југословенској републици.” [...]

“Важну улогу у Унитед групи има и Драгица Пилиповић Чефи. Ова словеначка држављанка и бивша директорка Европске банке за развој за сектор источне Европе, именована је у јулу 2015. године за директорку СББ-а. Заједно са Зековићем и Александром Суботић, извршном директорком Унитед медија, Пилиповић Чефи је учествовала на претходно поменутом састанку у британској амбасади. Поред тога, раније је узела учешћа на бројним сусретима у организацији Одељења за међународни развој Владе Велике Британије, а поводом тема попут црногорског референдума, статуса Косова и Метохије, улоге Србије у региону и других. Оно што је индикативно споменути јесу њени контакти које остварује са хрватском обавештајном службом и који трају дуже од једне деценије. Чак и поред тога, успостављени односи са британским дипломатско-конзуларним председништвом у Београду имају највећу тежину. У прилог томе сведоче интензивни сисрети од 2019. године са другим секретаром амбасаде, Домиником Нилом.

Актуелни извршни директор компаније Унитед медија је Александра Суботић. Важно је поменути да је она, поред Викторије Боклаг, једна од најближих и највернијих сарадница Драгана Шолака, као и да је задужена за комуникацију са Салијем Ниманијем, контроверзним албанским бизнисменом са Косова и Метохије, са којим је успостављена

CRTA:

сарадња око проширења телевизијске платформе Net TV Plus на простору јужне српске покрајине и Албаније.” [...]

IV

Одредба чл. 70. Закона о електронским медијима (у даљем тексту: Закон) прописује да се медијска услуга пружа на начин којим се поштују људска права, а нарочито достојанство личности, те да се Регулатор стара да се у свим програмским садржајима поштује достојанство личности и људска права, а нарочито се стара да се не приказује понижавајуће поступање и сцене насиља и мучења.

Одредбом чл. 71. Закона прописано је да се Регулатор стара да програмски садржај пружаоца медијске услуге не садржи информације којима се подстиче, на отворен или прикривен начин, дискриминација, мржња или насиље због расе, боје коже, предака, држављанства, националне припадности, језика, верских или политичких убеђења, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације, имовног стања, рођења, генетских особености, здравственог стања, инвалидитета, брачног и породичног статуса, осуђиваности, старосне доби, изгледа, чланства у политичким, синдикалним и другим организацијама и других стварних, односно претпостављених личних својстава.

Одредбом чл. 72. Закона одређено је да се Регулатор стара да пружаоци медијске услуге не објављују програмске садржаје који подржавају насиље, криминално или друго недозвољено понашање, као и садржаје који злоупотребљавају лаковерност гледалаца или слушаца.

Одредба чл. 2. Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга (у даљем тексту Правилник), предвиђа је да је Пружалац медијске услуге дужан да приликом пружања медијске услуге поштује људска права корисника, учесника у програму или лица на које се односи објављена информација, зајемчена Уставом Републике Србије и потврђеним међународним актима који уређују области људских права.

Одредбом чл. 4. Правилника, прописано је да је Пружалац медијске услуге дужан да обезбеди слободно, истинито, објективно, потпуно и благовремено информисање, а нарочито да вести и програми актуелности истинито и објективно представљају чињенице и догађаје и да подстичу слободно формирање мишљења и да је Пружалац медијске услуге дужан да обезбеди разноврсност информативног садржаја у циљу остваривања права на слободно изражавање, као и да подстиче слободно формирање политичког и критичког мишљења.

Одредба чл. 5. Правилника налаже Пружаоцу медијске услуге да обезбеди истинитост и потпуност информација, односно веродостојност и потпуност идеја и мишљења које објављује, а посебно у вестима и програмима актуелности са пажњом примереном околностима и у складу са правилима новинарске струке; да је Пружалац медијске услуге дужан да информише кориснике медијских услуга на основу чињеница добијених из већег броја различитих извора, односно да у оквиру свог информативног програма обезбеди разноликост гледишта, мишљења и питања о којима се јавно расправља; и да је Пружалац

CRTA:

медијске услуге дужан да, са пажњом примереном околностима и у складу са правилима новинарске струке, пре објављивања одређене информације која садржи податке о личности, догађају или појави провери њено порекло, истинитост и потпуност.

Одредбом чл. 7. Правилника прописано је да је приликом информисања јавности Пружалац медијске услуге дужан да обезбеди објективност у свом информисању која је примерена природи информације, области друштвеног живота на који се она односи и природи програмског садржаја у којој се информација објављује, и да је нарочито дужан да чињенично извештавање јавно одвоји од мишљења или коментара, да се стара да лично уверење уредника или новинара не утиче дискриминаторски на избор теме и начин њеног представљања, да не објављује коментаре увредљиве природе, као да се суздржи од манипулисања изјавама, саопштењима, фотографијама и другим садржајима у циљу измене њиховог основног смисла.

Одредбом чл. 8. Правилника прописано је да уколико се у програму објављује информација у вези са којом одређено лице има оправдан интерес да се изјасни, а нарочито ако се износе наводи о нестручности, неморалном или незаконитом поступању или је реч о расправи која укључује сукоб мишљења или ставова, Пружалац медијске услуге је дужан да пружи могућност том лицу да одговори на објављену информацију, односно да учествује у расправи на равноправан начин.

Одредба чл. 11. Правилника прописује да Пружалац медијске услуге може објавити информацију која се не може потврдити или чија тачност није поуздано утврђена, ако јасно означи да је реч о незваничној или непотврђеној информацији.

Одредба чл. 13 Правилника предвиђа да је Пружалац медијске услуге, уколико приликом објављивања одређене информације користи видео снимак или фотографију одређене личности, догађаја или појаве, дужан да:

- 1) Обезбеди да видео снимак или фотографија према својој природи и садржају одговарају природи и садржају информације која се објављује;
- 2) Обезбеди да садржај видео снимка или фотографије не доведе у заблуду јавност у погледу личности, догађаја или појаве који су предмет информације или предмет снимка, односно фотографије
- 3) Јасно означи када се видео снимак или фотографија користи само ради илустрације објављене информације.

Одредбом чл. 20. Правилника прописано је да је Пружалац медијске услуге дужан да медијску услугу пружа на начин којим се поштује достојанство личности корисника медијске услуге, учесника у програму и лица на које се објављена информација односи.

Одредба чл. 21. Правилника прописује да Пружалац медијске услуге не сме објављивати програмске садржаје у којима се приказују насиље, наркоманија, понижавајуће поступање, мучење или друго нечовечно поступање према људском бићу на начин којим се такво поступање подстиче, велича, оправдава, умањује му се значај или се приказује на други начин којим се повређује људско достојанство.

CRTA:

Одредбом чл. 23. Правилника предвиђено је да Пружалац медијске услуге не сме злоупотребити лаковерност учесника у програму или корисника медијске услуге.

Одредба чл. 26. Правилника предвиђа да је Пружалац медијске услуге дужан да поштује достојанство личности (част, углед или пијетет) и право на аутентичност лица на које се односи информација коју објављује.

Одредба чл. 27. Правилника прописано је да Пружалац медијске услуге не сме објавити програмски садржај који садржи информације којима се подстиче, на отворен или прикривен начин, дискриминација, мржња или насиље против лица или групе лица због њихове расе, боје коже, предака, држављанства, националне припадности, језика, верских или политичких убеђења, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације, имовног стања, рођења, генетских особности, здравственог стања, инвалидитета, брачног и породичног статуса, осуђиваности, старосне доби, изгледа, чланства у политичким синдикалним и другим организацијама и других стварних, односно претпостављених личних својстава, да не сме објавити садржаје којим се дискриминација, мржња или насиље против лица или групе лица величају, оправдавају или им се умањује значај, као и да се наведене забране из ст. 1. и 2. овог члана примењују се без обзира на то да ли је објављивање програмског садржаја учињено кривично дело.

V

Наведеном нарацијом у филму “Зло доба” је дошло до повреде људског достојанства више појединаца кроз употребу увредљивих и омаловажавајућих квалификација, као што су “аутошовинистички новинар”, “фластер”. Оваквим обраћањем, није указано основно поштовање према личности, а уместо чињеничног и објективног информисања, садржај филма је орјинетисан на нападање поменитих лица на основу њиховог личног својства.

Филм у више наврата крши и забрану говора мржње, кроз промовисање нетрпељивости према новинарима и лицима из пословног света. Оваквом реториком, континуираног повезивања лица са страним државама, се алудира да су страни плаћеници, а све у циљу да се омаловаже и дискредитују. Кроз овакав говор је дошло и до повреде права аутентичности, јер им се приписују етикете и особине, за које нису предочени никакви докази. Током целог филма су таргетирани новинари и медијске куће, који су приказани и описани на селективан начин, како би били дискредитовани због изражавања мишљења, а све у циљу да се подстакне мржња према наведеним актерима и како би им се приписале негативне особине и недоказане политичке и стварне намере.

Такође, филм подржава наративе који промовишу непоткрепљене теорије и недоказане тврдње о учешћу наведених актера у обавештајним операцијама, политичким манипулацијама и кривичним делима, без иједног конкретног или провереног доказа. Оваквим поступањем директно се злоупотребљава лаковерност гледалаца.

CRTA:

Емитовањем спорог филма “Зло доба” пружалац медијске услуге је прекршио обавезу да обезбеди истинито, објективно и непристрасно информисање, а приказао је садржај који крши забрану говора мржње, нарушава људско достојанство, повређује достојанство личности и аутентичности личности и подстиче друштвену нетрпељивост, чиме се потенцијално угрожава и безбедност конкретних лица која су у филму таргетирана.

Такође, приказивањем и описивањем конкретних лица или група лица без њихове сагласности, уз негативни пропагандни контекст који им приписује нетачне, екстремне или непроверене намере, прекршена је законска обавеза да се информације које се односе на лица морају темељити на истини, потпуности и не смеју нарушавати интегритет и достојанство лица на које се информација односи.

Филм не садржи стандарде објективног извештавања и кроз различите пласиране наративе не прави разлику између чињеничног извештавања и коментара. Надаље, наведеним цитатима из емитованог садржаја спорног филма негативно, сензационалистички и једнострано, са циљем обликовања негативног друштвеног наратива о некој друштвеној групи или појединцу, означавају се конкретна лица, без могућности да изнесу свој став или одговор и без пружања било каквих чињеница које би наведене тврдње поткрепили, оваквим поступањем повређен је чл. 8. Правилника којим је пружалац медијске услуге дужан да пружи могућност лицу да одговори на објављену информацију, такође нарушена је и обавеза тачног, објективног и истинитог информисања.

Увреде које су у садржини спорног филма „Зло доба“ упућене новинарима, медијским кућама и свим осталим актерима, уз коришћење пежоративног језика и негативног етикетања представљају противзакониту повреду људског достојанства и достојанства личности. Спорни медијски садржај је супротно закону циљао да доведе до деградације конкретних личности и општег психолошког узнемиравања јавности.

Филм користи наратив којим се новинари и медијске куће представљају као деструктивни елемент друштва, а такво означавање има елементе говора мржње јер подстиче негативне стереотипе, изазива друштвену нетрпељивост и омаловажава легитимност и легитимитет уживања слобода говора и изражавања. Током целог филма јасно је изражен дискриминаторни став према новинарима искључиво једне медијске куће, који су таргетирани само на основу личних својстава. Оваквим поступањем филм недвосмислено подстиче мржњу према њима, а коришћење израза са увредљивим и омаловажавајућим значењем представља директну повреду људског достојанства. Пружалац медијске услуге је дужан да, у складу са законом, информације емитује уз поштовање достојанства свих грађана, која обавеза је грубо повређена емитовањем садржаја који садржи отворене увреде и морално дискредитовање појединаца, и то на основу политичких ставова или друштвених активности.

CRTA:

VI

Из свих горенаведених разлога, указујем Регулаторном телу за електронске медије да је Пужалац медијске услуге повредио одредбе чланова 70, 71 и 72. Закона о електронским медијима; као и одредбачланова 2, 4, 5, 7, 8, 11, 13, 20, 21, 23, 26. и 27. Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга, те захтевам да Регулаторно тело за електронске медије изврши увид у програмски садржај, односно филм под називом „Зло доба” у производњи удружења Центра за друштвену стабилност из марта месеца 2025. године, који је приказан на телевизији Б92 дана 5.04.2025. године у термину од 16:32 часова и да против Радио дифузно предузеће Б92, д.о.о., Београд, покрене поступак и изрекне меру у складу са Законом о електронским медијима.

У Београду,
5. мај 2025. године

Подносилац пријаве

